Ч. 348 (14.245). Львів, субота 28. грудня 1935. Poсztowa opłata opłacona ryczałtem P. LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 504-050, 160.322. Адреса для телеграм: „Діло". Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Зл. Держави оголосять ембарґо на нафту?

ЛЬОНДОН, 27. 12. ПАТ. З Вашингтону повідомляють, що оголосили проєкт резолюції, яку мабуть ухвалить американський конгрес, що збирається 6. січня, щоб заступити закон про невтральність, який кінчить обовязувати з 29. лютого. Проєкт узгіднила загально-американська мирова конференція, що репрезентує 30 організацій мира в Америці. Цей проєкт передбачує дві дуже важливі зміни в майбутньому законі про невтральність:

1) Президент має право завести заборону вивозу до держави, на яку напали, нарушуючи договір Кельоґа.

Президент може оголосити ембарґо не тільки на зброю і предмети безпосереднього воєнного вжитку, але також на предмети і сировці, потрібні до ведення війни.

На основі цих двох змін президент мав би право розріжнювати жертву нападу від напасника та міг би поширити ембарґо на такі продукти як нафта, мідь, і сталь. Обі ті зміни мають незвичайно велику вагу.

Автономія Північного Китаю.

СТУДЕНТСЬКІ МАНІФЕСТАЦІЇ.

ШАНҐГАЙ, 26. 12. ПАТ. Оголосили стан облоги в китайських дільницях Шанґгаю, Нанкіну й Ганков. Цей розпорядок спричинило те, що ствердили, що у студентських протияпонських демонстраціях беруть участь підозрілі елементи. Після того, як розпорошено студентів, що 3 дні таборували на залізничих стаціях та унеможливлювали правильну комунікацію, залагоджено залізничий рух між Ганков і Шанґгаєм.

ШАНҐГАЙ, 27. 12. ПАТ. Залізничий рух привернули внаслідок розпорядку маршала Чанг-Каі-Шека, що вислав сильні відділи жандармерії, щоб задержали студентів у половині дороги між Шанґгаєм і Нанкіном. Студенти самі вели льокомотиви поволі посуваючись у напрямі Нанкіну. Арештували 500 студентів.

АВТОНОМНА УПРАВА.

ПЕКІН, 27. 12. ПАТ. Шеф автономної управи східної частини провінції Гопеі Інг-Ю-Фенг заявив, що реорганізує теперішню „автономну раду східного Гопеі" на автономний уряд цієї території, що надасть йому прикмети цілости.

ПЕКІН, 27. 12. ПАТ. Новий автономний уряд східного Гопеі не є підчинений ні нанкінському урядові ні політичній раді провінції Гопеі й Чагар. Новий уряд перейняв у своє посідання відтинок залізниці Пекін—Мукден між Гсін-Го і Шанґгай Куаном та доходи з тієї залізниці.

Вбили віцеміністра нанкінського уряду.

ШАНҐГАЙ, 27. 12. ПАТ. Трьома вистрілами з револьверу вбили колишнього віцеміністра закордонних справ нанкінського уряду Танг-Ю-Єна. Вбивниками є два китайці, яких досі не зловили.

ТОКІО, 27. 12 ПАТ. Японські політичні кола привязують велику вагу до вбивства колишнього віцеміністра Танг-Ю-Єна. Одначе не думають, що це могло би мати вплив на китайсько-японські відносини. Одначе підкреслюють, що вбивство Танг-Ю-Єна та недавний замах на колишнього премієра нанкінського уряду Ванг-Чінг-Вея, інспіровані деякими колами куомінтанґу, що ворожі японцям.

Оживлені бої на африканських фронтах.

ЗАГАЛЬНЕ ПОЛОЖЕННЯ НА ФРОНТАХ.

ПАТ так представляє положення на фронтах 26. ц. м.:

Підчас Різдва не було поважніших боїв, але в найближчих днях прийде мабуть до поважних операцій. Абісинці передбачуючи італійський наступ інтенсивно будують укріплення на лінії Джіджіґа-Гаррар.

Англійські кореспонденти повідомляють, що на північ від Дольо рас Деста на чолі 60 тис. людей приготовляється до нападу на італійське крило. З Адіс-Абеби повідомляють, що в околиці Мекале війська раса Касси і Касси Себгата зачали енерґійний наступ. Відділи раса Касси йдуть мабуть у напрямі Адуі. Деджас Касса Себгат оперує в північній частині масиву Тембієн та мабуть зайняв уже Аббі-Адді.

ВЕЛИКА ПЕРЕМОГА ІТАЛІЙЦІВ.

РИМ, 27. 12. ПАТ. Офіційний італійський комунікат ч. 79: Марш. Бадоліо телеграфує, що битва під Адді-Аббі, що відбулась 22. грудня, скінчилась повною перемогою італійських військ. У битві брало участь більш як 5.000 вояків з армії деджаса Гаїлю Хеббеде з відділами скорострілів бельгійського типу. Ці війська були скріплені силами раса Сеюма. Абісинців відперли нападом еритрейських військ уміло підсиленим літаками й артилерією. У битві згинуло 700 абісинців, більш як 2 тис. ранених. З італійців згинуло 7 старшин і 150 еритрейських вояків, ранених 6 старшин і 167 вояків. Італійці йдуть на південь від Аббі-Адді, не зустрічаючи досі ніякого опору абісинців, які втікають. Летунство переводить розвідку.

Офіційний італійський комунікат ч. 80: Марш. Бадоліо телеграфує, що на східних збіччях плоскозгіря біля Данакіль данакілійський відділ розпорошив групу абісинських військ, що хотіла зійти в долину. На побоєвищі абісинці залишили 3 вбитих і 6 ранених. На сомалійському фронті літаки збомбардували райони концентрації абісинських військ між Дау і Парма та каналом Дорія.

АБІСИНЦІ ЗДОБУЛИ ЛІТАК.

АДІС-АБЕБА, 27. 12. ПАТ. Два італійські літаки перелетіли над Даґгабур. Один літак, вертаючись, був змушений осісти біля згаданої місцевости. Абісинці вбили летуна та здобули літак.

ІТАЛІЙЦІ ЦИВІЛІЗУЮТЬ АБІСИНІЮ.

РИМ, 27. 12. ПАТ. На доручення італійського міністерства кольоній 18. січня мають роздати абісинцям на здобутій італійцями території більшу кількість плугів і хліборобських знарядь.

Життєві інтереси великих держав і гарні принципи.

Прага, грудень 1935.

В Анґлії публично говорять, що ще ніодин анґлійський міністер закордонних справ не впав так трагічно, як сер Самуель Гор, але рівночасно признають, що ніодин попередник Гора не був в такій трагічній ситуації, як він.

У чомуж ця трагедія?

Загально говорять, що французько-анґлійська мирова пропозиція стоїть у різкій розбіжности з основними принципами Ліґи Націй, що вона могла довести до гострих непорозумінь між авторами пропозиції і між тими державами, які з огляду на свою безпеку не можуть допустити до нарушення цих принципів, іншими словами що ця пропозиція мусілаб привести до розбиття женевської установи. Що більше: нині говорять ще й про те, що анґльо-французький плян криє у собі велику небезпеку, що фактично повстане директорія великих держав, яка рішатиме про долю інших держав без їх співучасти. Так загально говорять. А в дійсності?

В дійсності анґльо-французькі мирові пропозиції не дають Італії майже нічого більше як те, що їй пропонували перед війною. Нині змінилася лише ситуація і так би мовити психічні умовини для переговорів і те, що недавно ще вважали зовсім можливою ціною миру і однаково розумною розвязкою конфлікту, вважають нині просто зрадою і „нагородою за насильства". Чи не правду має той публіцист, який сказав, що пропозиції Гора і Ляваля є так само доцільні і розумні, як і всі попередні, ріжниця лише в тому, що „нині розум не сидить вже на свому місці". Не треба забувати, що цілий італійсько-абісинський конфлікт криє в собі два основні питання: одно великодержавне і друге ідейне.

Перше покривається з питанням тої небезпеки, яку несе італійсько-абісинський конфлікт для великих держав, друге з небезпекою для Ліґи Націй, її пакту та небезпекою для життевих інтересів тих держав, особливо малих, які свою безпеку звязали з іствуванням женевської установи. І далі не треба забувати, що є основні ріжниці між обома катеґоріями цих інтересів. Великі держави готові вдоволитися тим, якщо попастить їм найти таку розвязку конфлікту, яка звільнить їх від їх власних клопотів. Зате Ліґі Націй, себто тим державам, що всю свою безпеку звязали з іствуванням Ліґи Націй іде про те, щоб і принципи Ліґи Націй і тимсамим вони самі не понесли будьякої шкоди. Відси конфлікт між „високою дипломатією" і „женевською ідеольоґією" й в цьому вся суть трагізму анґльо-французької мирової пропозиції і в цьому вся причина того шуму, що його ця пропозиція наробила у світі.

Великі держави, Анґлія і Франція, ніколи не виступали проти того, щоб Італія дістала кольонії і щоб їх шукала собі саме в Абісинії. Їм усе йшло лише про те, щоб вони самі при цім нічого не втратили. На такім становищі стояла довно Анґлія. Сер Самуель Гор у своїй великій

женевській промові виразно признав Італії право на кольонізаційну експанзію. Про становище Франції у цій справі не треба й говорити. І все булоб здається в порядку, якби Мусоліні не був так згаряча взявся за діло, якби не був пустився до війни, якби не був „випровокував міжнародного скандалу“ і якби... своїм імперіялізмом не був загрозив англійському імперіялізмові. І лише тому Париж, головно Льондон уживають нині всіх можливих засобів, щоб якнайшвидше перервати цю війну, таку вагітну своїми небезпечними комплікаціями і лише тому всі ті чисто ідеольогічні мотиви нині вже за слабі, щоб витримати конкуренцію з життєвими інтересами і Англії і Франції.

Нині вже всім ясно, що недавній гострий виступ Англії проти Італії в Женеві не був подиктований виключно ідейною симпатією для Ліги Націй чи інтересами колективної безпеки, (це були дійсно дуже корисні гасла для виборчої агітації) ані не обовязком стати в обороні т. зв. міжнародньої справедливости, і хто знає, чи якби не натиск загальної політичної опінії оцих усіх держав, яких життєвим інтересом є збереження Ліги Націй, чи Англія взагалі булаб стапула на цей шлях такого строгого судді проти Італії. Здається, що відомі таємні слова Болдуїна, що якби він міг усе сказати, то певно ніхто в Англії не виступав би проти пропозиції Гора-Лявала, найкраще потверджують цю нашу думку.

Гадаємо, що рішальним аргументом для Гора була таки погроза Мусолінія зареаґувати на емберґо на нафту воєнними засобами. Слова Роберта Сесіля, що з пятьдесятьома державами війни вести не можна, не говорять нічого. Нас більше переконують слова Болдуїна, що дотеперішній досвід із санкціями примусив Гора пробувати вжити тих засобів, яких він ужив; метою була скінчити війну в Абісинії хочаб і коштом деяких женевських принципів та може й коштом засади колективної безпеки, зате в згоді з життєвими інтересами самої Англії. Неабияку ролю в мотивах мирової пропозиції відіграв для Гора і той факт, що гаряче бажання Англії скінчити якнайшвидше війну покривається з гарячим бажанням Франції не лише скінчити якнайшвидше війну, але й зберігти за всяку ціну франко-італійську приязнь.

Те, з якою неохотою Франція стала на шлях санкцій і яких засобів вона вживала, щоб ці санкції яко мога якнайдалі відкладати, це найкращі докази для цього нашого твердження. Але головний траґізм мирової пропозиції Гора-Лявала лежить у тому, що в цілій цій грі стрінулися життєві інтереси великих держав з принциповими засадами. Покищо переважали ці засади і якщо вони й надалі будуть сильніші, ніж ці життєві інтереси, то не лишається нічого іншого, як піти далі шляхом санкцій аж до ембарґа на нафту включно, себто бути приготованим і на це найгірше. Спершу на італійсько-англійську війну... а далі?

М—н.

З польської преси.

„ВІДВІЧНА ПРОБЛЕМА“.

У святочному числі консервативного „Часу“ є м. ін. дуже цікава стаття В. Томкевича під наголовком „Відвічна проблема“. Такою проблемою є на думку автора українська справа. Він застановляється над питанням, „чому польський нарід, що цілими віками жив побіч українців, не зумів втягнути їх до співпраці та не знайшов з ними спільної політичної мови“. А були в історії моменти, що сприяли розвязці польсько-українських взаємин. Автор довше задержується над одною такою подією, що могла мати переломове значіння. Це — гадяцька унія з 1658 р. Намалювавши широке історичне тло, на якому дійшло до заключення цієї унії, автор стверджує, що „гадяцький акт не був затвердженням якоїсь автономії, клясової чи територіяльної, а був чимсь більшим, бож здвигав унію польського народу з українським на взірець литовської унії, творив триалістичну федерацію трьох держав і трьох народів“.

„На жаль, гадяцька унія не вдержалась, бо її покликано до життя за пізно“. Не зрозуміла її однаково і українська і польська сторона. „Козацька старшина поділилась на два табори з двома „орієнтаціями“, і на цьому тлі дійшло до затяжної громадянської війни. З польського боку опір Литви, що неприхильно дивилась на триалізм, а передовсім страх перед відплатою Москви, загальмували реалізацію гадяцької концепції“.

Замісць гадяцької унії згодом прийшов Андрусівський мир. „Цей мир був не тільки програною Польщі, а був передовсім кінцем незалежницьких тенденцій українського громадянства“.

При кінці своєї статті автор ставить собі питання, що далаби українцям і полякам реалізація гадяцької унії. І відповідає: „Україна, що безпосередньо заінтересована була би в цілости спільної держави та яка не була би трактована, як терен кольонізації й експльоатації, а тільки як окрема складова частина одної цілости — така Україна могла би стати потужним філяром, що успішно підтримував би велику будівлю Річипосполитої. Похибки обох народів потягнули за собою спільну програну і тріюмф третього народу, що був їх природним ворогом“.

Від себе спитаємо: Чи тепер ми ближче до реалізації гадяцької концепції, як це було в моменті її заключення?

Італія орґанізує оборону.

З голосів італійської преси.

Нове напруження між Англією та Італією, ще більше заогнило в Італії запал єдности та жертвенности на воєнні цілі. Віддання на воєнні потреби держави шлюбних перстенів, що відбулося при співучасти королевої Олени на схилах Капітолю, мало характер загально італійський, безклясовий.

Так само інавгурація нового, третього на колишніх понтійських багнах, міста Понтінія, якого довершив Мусоліні, мала характер маніфестаційний перед Европою, що Італія є народом життєздатним, сильним.

З італійської преси довідуємося, що Мусоліні був приготований до того, що пропозиції Гора-Лявала зазнають невдачі, бо надто легко прийшли вони на світ. Італійська преса твердить уперто, що й Італія має право, як і Англія, до експанзії. Мусоліні у своїй промові в Понтінії м. ін. сказав: „Війна в Африці, це війна бідних, обездолених пролетарів“.

На Ідена, як на головного орґанізатора протиіталійської політики Англії нема нападів у пресі. Болдуїна виправдує преса, що він під напором мусів податися. Хоч можна догадатися, що на Болдуїна Італія покладає ще деякі надії. Болдуїн ще перед димісією Гора заявив, що „Ліґа Націй, це людська установа, себто помильна, як і всі людські справи, складається з народів, які помиляються та яких заступають люди помильні“. А Італія ворожо наставлена до Ліґи Націй.

М. ін. італійська преса звертає увагу на жовту небезпеку. Ще кілька днів тому „Іль Пополо д' Італія“ таке писав: „Токіо вважає цей момент найдогіднішим, щоб вимагати фльоти рівної із фльотою бритійської імперії і північно-американських конфедерацій... Японія, покинувши Ліґу Націй, дістала тимсамим очевидну користь, бо не зобовязана складати перед нею своїх рахунків... Якби Ліґа Націй, замість заходів щоб привязати історію до леґальних формальностей до привілеїв, які не є вічні, була пішла по лінії конечного зрозуміння, то могла була степенувати ніппонську експанзію. Та нерозумно відмовивши права до цієї експанзії, утратила вона над нею, може й на завжди, всяку можливість контролі“. Тут ясно виходить, що Італія звертає увагу Ліґи Націй, що краще не заперечувати їй права експанзії.

Увесь італійський нарід переконаний, що має право до такої експанзії, бо в такому дусі виховали його від війни, головно за останні роки. Національна одноцільність Італії влекшує дуже провідникам держави підтримувати однодушні настрої у цій тяжкій війні.

М. Зазамський.

Муніція української армії в Дністрі.

Відбудова мосту „Тітулеска“, що лучить румунську та совітську залізницю, скінчилась. На святочному відкритті залізничої лінії Одеса—Кишинів відпоручники обидвох сторін заявили, що цей міст буде „символом румунсько-російського державного союзу“.

Від того часу минули вже тижні. На мості проїхали лише потяги з делеґатами та порожні почтові ваґони. Згодом завмер той „міжнародній рух“, який розреклямувала крикліва „Журналь де Моску“. Ціла подія перейшла до історії, а з недавно-минулого вирвнула інша:

Недавно реґулювали русло Дністра і під мостом найшли вісім ваґонів заржавілих крісів, запального матеріялу та ріжної зброї. За три дні видобули румунські сапери й льокомотиву. З дослідів виходить, що цей військовий потяг належав до армії УНР.

Населення з околиці оповідає про „цвинтар машин“, що криє в собі тихий Дністер. Справді, перед роками найдено там кілька залізних скринь, в яких були скоростріли та кріси, що їх покидали повстанці в 1921. р.

На „большевицькому боці“, так переповів один український селянин із п. Тягини, „пісок ховає гармати“. Большевики шукали за тим маревом — схованою зброєю, — але його не найшли. Перекази очевидців, старих рибаків, назвали брехливими байками.

Аж тепер, коли й Дністер став предметом большевицьких торгів, воскресли забуті „леґенди“.

О—ко.

Грізна ситуація на Далекому Сході.

ЛЬОНДОН, 27. 12. ПАТ. Райтер повідомляє з Гсін-Кінґу (столиця Манджу-Ко), що 25. ц. м. було два зудари між військами Зовнішньої Монголії та японсько-манджурськими відділами. Один манджурський вояк убитий, трьох японців ранених. Японсько-манджурські війська виявляють великий запал та домагаються, щоб негайно зачати в Монголії акцію на широких розмірах. Компетентні чинники вважають, що положення є дуже грізне.

Реконструкція чехословацького кабінету.

ПРАГА, 27. 12. ПАТ. Згідно з опінією тутешніх політичних кол у січні прийде до поважнішої реконструкції кабінету. Здогадуються, що до уряду ввійдуть словацькі автономісти та німецькі християнсько-суспільники.

Жидівські заворушення в Тель-Авіві.

ЄРУСАЛИМ, 27. 12. ПАТ. Арабська делеґація прийняла вороже предложений їй минулої суботи високим комісарем Вошопом проєкт створити законодатну раду з англійцем на чолі. З проєкту невдоволені також жиди. В Тель-Авіві відбулись навіть демонстрації проти проєкту. Арештували 12 осіб

Самовбивство англійського дипльомата.

ШАНҐАЙ, 27. 12. ПАТ. Слідство у справі англійського дипльомата Артура Віґґінса, що помер на покладі корабля „През. Мек Кінлей“ стверджує, що Віґґінс наложив на себе руку.

Розправа за вбивство міністра Перацького.

ДВАЦЯТЬПЯТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

ПАТ повідомляє: По девятиденній перерві на польські Різдвяні Свята розправа почалася в пятницю 27. грудня ц. р. в год. 11-ій передполуднем.

ДЕ ПЕРЕБУВАЄ ПОЛК. КОНОВАЛЕЦЬ ПО ВИЇЗДІ ЗІ ШВАЙЦАРІЇ?

На початку розправи прок. Железнький поставив внесок, щоб трибунал допустив нові докази, які виявлено по замкненні розправи тому, що ці докази мають суттєве значіння для справи, бо торкаються осіб, про які згадується у т. зв. актах Сеника. Суд прихилився до становища прокуратора. Тоді прок. Железнький склав трибуналові документ міністерства внутрішніх справ з датою 27. грудня ц. р. з повідомленням, що голова Проводу Українських Націоналістів і начальний командант УВО полк. Евген Коновалець виїхав зі Швайцарії до Франції 10. грудня ц. р. на домагання швайцарської влади безпеки спершу до місцевости недалеко швайцарсько-французького кордону, опісля в невідомому напрямі. При тій нагоді прокуратор долучує додатковий документ, а саме світлину з фотографії полк. Коновальця, яка є на пашпорті, що ним полк. Коновалець послугувався у Швайцарії. Відтиск печатки на пашпорті вказує, що це був литовський пашпорт. На думку прокуратора ці документи потверджують посередньо і безпосередно ті дані, які обіймає т. зв. архів Сеника. Далі прокуратор вносить, щоби долучено до актів справи письмо люблинського воєвідства на обставину, що в дні вбивства мін. Перацького вийшли в Люблині надзвичайні додатки часописів з повідомленням про вбивство міністра. Це письмо, на думку прокуратора, має суттєве значіння у звязку зі закидами проти підс. Чорнія. Вкінці прокуратор просить виявити всі ті вияснення, які склав підс. Мигаль, або в доходженнях або в слідстві тому, що між тими виясненнями і виясненнями, які склав підс. Мигаль на розправі є великі суперечности. За їх виявленням промовляє те, що підс. Мигаль не має оборонця. Вкінці прокуратор ставить внесок, щоби ці вияснення признано за відчитані.

ВНЕСКИ ОБОРОНЦІВ І РЕПЛІКА ПРОКУРАТОРА.

На прохання оборонців предсідник показав документи, які склав прокуратор. Опісля обор. д-р Горбовий спротивився, щоби трибунал допустив доказ з письма воєвідського уряду у Люблині, бо надзвичайні додатки не доказують, що підс. Чорній знав або мусів знати про замах на мін. Перацького. Оборонець закидає, що предложений документ є неточний, бо дружина Коновальця не називається Евгенією, але Ольгою. Прок. Железнький поставив внесок допустити доказ з поправкою щодо імени дружини Коновальця.

ПСИХІЧНО АНОРМАЛЬНИЙ СВІДОК.

Обор. д-р О. Павенцький вносить, щоби трибунал зажадав актів з городського суду у Львові двох справ, які відбулися 22. грудня ц. р. у Львові проти св. Коцінської за дві нові крадіжи. Коцінську увільнили в обох справах, бо суд признав її психічно анормальною. Ця обставина має велике значіння, бо св. Коцінська зізнавала на розправі, що підс. Зарицька призналася, що перевела вбивника мін. Перацького через кордон. Прокуратор спротивився цим внескам, бо вони не матимуть впливу на зміст присуду.

Обор. д-р Лев Ганкевич поставив внесок, щоби трибунал переслухав як свідків адвокатів: д-ра Ладику, д-ра Електоровича, Росляка і Юрчинського та долучити до актів справи акти окружного суду у Львові у справі Яцишина і товаришів, акти прокуратури апеляційного суду у Львові, акти окружного суду в Тернополі у справі Сосновського і товаришів та акти окружного суду у Чорткові у справі Мельника та інших.

На цій розправі згадувалось, що підчас процесу Яцишина, адвокати Старосольський, Шевчук і Шухевич дістали по 800 зол., крім того обор. Шухевич дістав 500 зол. для суддів присяжних. Цей закид неправдивий. Тому долучення вище згаданих актів, в яких вияснено справу адвокатського гонорару, матиме для висвітлення цієї справи велике значіння. Вкінці обор. д-р Л. Ганкевич просить відчитати і долучити до актів справи лист у польській мові, який знайдено в убранні підс. Лебедя підчас його арештування у Свінемінде.

Прокуратор спротивився цим внескам оборони, а трибунал по нараді долучив до актів справи лише документи, які склав прокуратор, внески оборонців відкинув.

По оголошенні постанови трибуналу підс. Малюца відкликав повновласть, яку дав обор. Шлапакові.

ПРОМОВА ПРОКУРАТОРА

Опісля став промовляти прок. Рудніцький. На початку своєї промови порушив мовну справу, яка виринула у звязку з відмовою підсудних складати зізнання по польськи. До цієї справи — заявив прокуратор — вернувся тому, що її порушувала теж польська преса. Прокуратор пригадав ще раз, що згідно з постановою 10 статті закону про устрій судів урядовою мовою в суді є польська мова. Вживання української мови в суді, прокуратурі та нотаріяті нормує закон з 31. липня 1924 р. Згідно з тим законом українською мовою можна користуватись у судах на просторі львівського апеляційного суду і волинського та поліського воєвідства. Виринуло питання, чому би не дозволити підсудним говорити по українськи. Одначе всі майже підсудні покінчили середні школи, деякі студіювали в польських університетах, здавали іспити і писали навіть листи до батьків по польськи і самі запевняють, що польську мову знають, але ставлять засадничо справу, що для українського націоналіста польська мова є ворожою мовою. Тому то користування перекладчиком було би суперечне зі законом. Авторитет держави і повага справи не дозволяли на таку уступку. Підсудні люблять покликуватись на польських повстанців. Прокуратор запевняє підсудних, що революціонери з П.П.С. ніколи не висували на розправах справи мови і зізнавали в суді російською мовою. Проте ні їх память ні їх заслуги не є менші.

ЯК ВИРИНУЛА КОНЦЕПЦІЯ, ЩО МІН. ПЕРАЦЬКОГО ВБИЛИ ЧЛЕНИ ОУН.

Далі прокуратор запевняє, що слідство не велося на осліп, ні не спиралось лише на жовтоблакитній стяжці, яку знайдено у плащі вбивника. Слідство мало поважніші вказівки: викриту хемічну лябораторію в підс. Карпинця у Кракові, по арештах кільканадцятьох українців 14. червня 1934 р. і бомбу. Аналіза складових частин бомби і бляхи довела до розвязки загадки. Вже 16. червня 1934 р. влада знала, що атентат виконало ОУН, бо знайдений в лябораторії Карпинця аркуш бляхи приставав дуже добре до бляхи з бомби, кожне заглублення бляхи відповідало такому самому заглубленню бляхи, знайденої у лябораторії Карпинця. Колиж по кількох місяцях у „Бюлетині ОУН" появилась заява, що атентат виконав боевик ОУН, — він тільки потвердив, що атентат вийшов від ОУН чи пак УВО.

ПСИХОЛЬОҐІЧНІ ПРИЧИНИ ПОВСТАННЯ УВО.

Після того прокуратор пригадує історичні факти: проголошення Центральною Радою самостійности Української Народньої Републики і відокремлення України від російської імперії. Від того часу два і пів року велась боротьба за незалежну, велику і соборну Україну. Прокуратор пригадує, що по Центральній Раді прийшов гетьманський уряд на Україні, проти якого згодом вибухло повстання. Боротьба України на три фронти: з большевиками, Денікіном і поляками за Львів і Східну Галичину скривала пізніші невдачі української армії та недалекий упадок Української Держави.

1920 РІК.

При такому малому сконсолідуванні громадянства, були вже смертельні зародки для тривкости держави, неможливо було створити тривку і зорганізовану державу. Треба признати, що ця держава не вийшла зі стадії дезорганізації і хаосу.

Коли в 1919 році розбили українську армію і вона пішла за Збруч, то знову розбили її большевики і Денікін. В 1920 році була хвилька, коли завдяки марш. Пілсудському і от. Петлюрі на основі конвенції запевнили Україні не лише як найбільші кордони, але здавалося теж що прийшла хвилина, в якій мапа України може змінитися і може стати основою нової політичної держави. Риський трактат перекреслив на якийсь час мрії про незалежну Україну. Україна і Польща стали переходити в стадію спокою.

ПРИЧИНИ УПАДКУ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ.

Треба признати, що крім УСС, які повстали ще перед війною, в Австрії було багато українських формацій, які можна назвати армією. Ця армія найшлася перед доконаним фактом, що українська держава належить покищо до мрій. Далі прокуратор цитує уступи з книжки Леона Васілевського п. з. „Українська справа як міжнародне питання", який між іншим каже, що причиною, що Україна не є самостійною державою була повна недостача політичного вироблення. Мрії українців не сягали далі як поза автономію, та зводилися до якогось співжиття з Австрією. У Росії були дуже зрусифіковані. Як прийшла пригожа хвилина, вагалися як у справі незалежности так і в справі організації держави, опісля в справах суспільних, зате не призадумалися над зединенням держави.

На думку українських авторів причини неуспіхів українців треба дошукуватись у недостачі почуття окремішности на зовні, повної одноцілости внутрі. Без цього нарід не може добути незалежности, а коли її здобуде, не може оборонитися перед ворогами. Згідно з публікацією п. з. „УВО" причиною упадку державности була незрілість, Україна не вдержалася як держава, бо сама себе не віднайшла, а згідно з документами архіву Сеника, причини для незалежности України були вічно, одначе досі не введено їх в життя, бо недоставало обєктивних даних. Сам Андріївський признає, що український нарід тепер більше ніж колинебудь приготований до творчої праці, про що свідчать змагання українців підчас революції. З цього можна вносити, що давніше не були приготовані і не мали конечних даних, і це були причини упадку Української Республики в 1918. р.

ПСИХОЛЬОҐІЯ ВІД 1920 Р. ПОВИННА БУЛА ЗМІНИТИСЯ.

Самособою, що бувші українські старшини дивляться на цю справу інакше, як це бачили ми з діяльности УВО і ОУН. Молоді люди, просто зі шкільної лавки перейшли до війська, тож прошу собі уявити психольоґію вояка, який не зазнав нічого іншого, як тільки війну. Ці вояки бажають тільки відплати, якої вислідом була би незалежність, а цю незалежність можна добути лише зброєю. Вони не можуть відразу стати спокійними громадянами держави, до якої мали належати. Це психольоґічно зрозуміле, одначе інша справа, чи ця психольоґія від 1920 року не повинна була змінятися та чи не треба було набрати політичного розуму. Повинно було прийти протверезіння, треба було теж зрозуміти помилковість метод. З останків війська, які перейшли до цивільного життя, повстало УВО.

ПРИКАЗ МОБІЛІЗАЦІЇ.

У вересні 1920 року появився приказ ч. 1, який зясував мету і організацію УВО. Цею метою є приготування до збройного виступу. У тому приказі нічого не згадується про політику, лише стільки, що коли йде про організаційний бік, то цей приказ треба вважати як приказ мобілізації. Кожної хвилини може почнтися війна, тому членів покличуть до зброї. Та літа минають, війни нема, тому діяльність будучої української армії починає перетворюватися у терористично-боєву.

БРАТОВБИВЧА ВІЙНА

Далі прокуратор стверджує, що замах Федака на воєводу Ґрабовського не був замахом на начальника держави, а був протестом проти польської адміністрації у Східній Галичині. В 1922 р. УВО заініціювало противборчу акцію, тоді теж починається братовбивча війна, терор пристосовують до людей, які вважали, що є ін-

шний вихід зі справи ніж вбивання представників польської держави. Тоді зачинається велике моральне заломання серед українського громадянства.

ЯКІ Є ВОРОГИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ?

Армія, що не перестала існувати після війни, приготовляється до повстання на західних землях України. Вважають, у це український нарід, хоча не знають чи він схоче піти по тій лінії, чи по лінії угоди. Політика УВО мусить бути самостійна, на поляках годі опиратися, бо це вороги українського народу, вони є передовсім ворогами, а Росія лише „також", а не передовсім. Чехи і румуни це академічні вороги, про яких говорять як про чорта, а якого не бачать. Другим ворогом є ті, що інакше думають, себто угодовці. Під цією назвою розуміють весь український нарід. Угодовці не лише виступають проти незалежности, але й проти війни, тому треба з ними боротися двома способами: терором і саботажем.

(Докінчення промови прок. Рудніцького подамо в завтрішньому числі).

*

ВРАЖІННЯ НАШОГО КОРЕСПОНДЕНТА.

(Телефоном від нашого кореспондента).

Варшава, 27. грудня 1935.

Лавки журналістів і публики сьогодні, на початку останньої дії тієї трагедії, повні. Таксамо цілий ряд крісел позаду трибуналу занятий вищими варшавськими судовиками. Присутні теж численні представники міністерства судівництва та внутрішніх справ. Усі вони явились з огляду на сподівану промову прок. Рудніцького. Однак коли в 11 год. ще не розпочато розправи, хоч усі члени трибуналу, прокуратури та оборонців були давно присутні, стало ясно, що розправа матиме якісь несподіванки. Такою несподіванкою була віднова замкненої доказ. процедури. А проте внески, які зголосив прок. Желеєвський, та через які відновлено доказ. процедуру, розчарували слухачів: присутні журналісти погодилися, що документ про видалення полк. Коновальця зі Швайцарії може є цікавою часописною звісткою, але ніхто з підсудних чейже ні причім. Той документ прокуратора, який має бути посереднім доказом на правдивість т. зв. архіву Сеника, навіть тепер на прикінці процесу, знову пригадує справу того архіву і знову не виясняє найбільшої його тайни, як той архів дістався до Польщі?!

Зрештою відновлена сьогодні частина доказової процедури по суті не виявила ніякого відхилення від дотеперішньої практики процесу: всі внески прокуратора були приняті та всі внески оборони були відкинені, навіть внесок д-ра Павенцького, який давав документарний доказ, що один з найважніших свідків, єдиний свідок проти клієнтки того оборонця, є несповна розуму. Присутні правники впевняють, що відкинення того внеску буде одною з найтривкіших підстав до можливої апеляції.

З цікавіших моментів сьогоднішньої розправи слід звернути увагу на заяву підс. Малюци про відклик повновласти для оборонців. Те рішення Малюца приняв під враженням тої частини заяви прокуратора, в якій пригадувалось, що Мигаль не має оборонця: Малюца не хоче бути більше упривілеєним ніж підс. Мигаль.

Від цього моменту розпочались промови державних обвинувачів. Те, що прок. Рудніцький як перший представник держави у даному процесі розпочав свою промову знову від пояснювання та виправдування становища суду у справі мови, це річ дуже характеристична: ця справа є одною з найприкріших для польської сторони, вона викликала здивування і слова застереження серед поважної частини самого польського громадянства: вона зовсім незрозуміла для закордону. Чи ще одна пригадка 10. статті закону про устрій судів та т. зв. мовного закону остаточно вичерпала справу та чи перекреслила всі інші аргументи, це річ окрема.

Вертаючи до самої справи, що є предметом судового процесу, прок. Рудніцький сягнув далеко: до початків українських визвольних змагань, при чому при помочі історіософічної аналізи тих часів доказував тезу, що в 1920. р. повстання УВО було психольогічно зрозуміле, зате сьогодні незрозуміле і злочинне. Після того слідувала чисто політично-деклярятивна частина промови, опісля довга аналіза внутрішніх відносин ОУН. В цьому моменті прок. Рудніцький промовляє далі: говорить сухо, спокійно, наче з катедри. Робить враження інтелектуаліста, який дискутує з інтелектуалістом, виходячи очевидно із засновків польського державного інтересу і формального законодавства. Підсудні слухають його уважно. Між собою завзято дискутували про щось на перерві. Ніякого пригноблення не виявляють.

Рознеслась вістка, що завтра має бути перерва і що присуд буде проголошений щойно після наших Рідзвяних Свят.

(ік.)

Представники краю радять над важними господарськими справами.

Наради голов і секретарів Філій „Сільського Господаря" у Львові.

Дня 26. грудня ц. р. радив у Львові II. Зїзд голов і секретарів філій „Сільського Господаря", що його для обговорення важних чергових справ скликала централя „Сільського Господаря". Зїзд був дуже численний, бо взяло у ньому участь 93 делегатів, що заступали 42 філії „Сільського Господаря", 4 краєві централі та 2 низові установи.

Зїзд відкрив в імені президії „Сільського Господаря" інж. *Ю. Павликовський* та зясував завдання цього зїзду: обговорити сучасний стан праці цілої організації „Сільського Господаря" і дати напрямні на найближчий час. Зїзд обрав одноголосно президію у складі: *о. Степан Онишкевич* (Купновичі Ст.), *радн. Володимир Кобринський* (Коломия) і *радн. Мирон Луцький* (Яворів). Секретарювали *дир. Юрчик* та *інж. П. Зелений* (Львів).

З черги виголосили реферати: про завдання Рад Філій „Сіл. Господаря" — інж. *І. Лапчук*, про переведення праці на місцях — інж. *Р. Голод*, про організацію пасічників і садівників при „С. Г." — інж. *М. Воровський*, про стан організації в краю — інж. *І. Лапчук*, про поширення господ. преси і літератури — інж. *А. Романенко*, про Хліборобський Вишкіл Молоді „Сіл. Господаря" — інж. *М. Каплистий*.

По рефератах розвинулась жива дискусія, в якій взяло участь 22 представників з краю, що порушили найбільш актуальні й пекучі справи нашої агрономічної праці, яка є під нинішню пору чи не найцікавішою і найважнішою для нашого села.

Зїзд ухвалив цілу низку постанов, а саме у справах: 1) скріплення організаційної праці на місцях; 2) заведення в усіх філіях „С. Г." правильних бюр для наладнання канцелярійної роботи; 3) в справі правильного фінансування агрономічної праці в краю; 4) зїзд рішив, щоби для правильного оплачування цілої агрономічної праці в краю створено централізний фонд при централі „Сіл. Господаря", на який кооперативи всіх видів і ступенів вплачували б постійні квоти, як відсоток від обороту; 5) зїзд рішив перевести кампанію за часописами „Сільський Господар", „Український Пасічник" та „Хліборобська Молодь" і за хліборобською літературою та ще кілька постанов орган. характеру, що будуть проголошені у фаховій пресі.

Окремо обговорено на зїзді дуже обширно справу Хліборобського Вишколу Молоді „Сільського Господаря", що його переводять філії і кружки „С. Г." в цілому краю від 1930. р., звертаючи при цьому пильну увагу на виховну сторінку цієї преважної справи. У цих справах приняв зїзд такі рішення:

„Зїзд голов і секретарів „Сіл. Господаря" стверджує, що створений „Сільським Господарем" перед 5 роками Хліборобський Вишкіл Молоді є найдоцільнішим засобом фахового господарського вишколу і громадянського виховання селянської молоді. Тому доручає проводові „Сіл. Господаря" вести цю працю дальше на основі уложеної програми та зрямувати до того, щоб чимраз ширші круги селянської молоді переходили через цей доцільно поставлений і систематично переводжений вишкіл. Рівночасно зїзд стверджує шкідливість роздріблювання цієї акції на селі і тому уважає, що „Сільський Господар", як єдина хліборобська організація, має прямувати до зединення усієї справи *хліборобського* вишколу селянської молоді у своїх фахових руках. Зокрема зїзд витає з признанням, що „Сіл. Господар" у порозумінні з кооперацією уводить у Хліборобський Вишкіл Молоді на вищих його роках кооперативний дошкіл, бо це є завершенням повного фахового знання, яке потрібне для майбутнього господаря й українського селянина".

„Рівночасно зїзд голов і секретарів філій „Сіл. Господаря" взиває ті українські установи, що організують на селі т. зв. дорісти, щоб вони у своїй праці, *що має загально-освітній характер, зговорились і взаїмним випереджуванням не розбивали акції*, що є одною з найважніших частин нашої національної роботи на селі".

До всіх порушених у дискусії справ давали пояснення *інж. Ю. Павликовський, сен. О. Луцький* та *д-р Е. Храпливий*. Після того в год. 15.30 закрив *радн. В. Кобринський* цей зїзд, що був важний не тільки для „Сільського Господаря", але своїми ухвалами повинен сконсолідувати всю нашу працю на селі.

Французькі радикали проти закордонної політики уряду.

ПАРИЖ, ПАТ. Про засідання фракції радикалів палати послів проголосили такий комунікат: Радикальна фракція доручила трьом своїм членам виступити в палаті проти закордонної політики уряду. Далі фракція пригадує, що від 15 літ працює над організацією збірної безпеки, як одинокої підстави народньої оборони. Фракція протестує проти кампанії, яку ведуть проти Еріота, бо ця кампанія намагається представити вірність для Ліги як небезпеку мира.

Бойкот японських товарів.

ТОКІО, ПАТ. Представник мініства закордонних справ сказав, що студентський рух у Китаю є іншого характеру, як попередні, та може потягти за собою загальний бойкот японських товарів. Із телеграм у Шанхаю виходить, що в маніфестаціях брали участь студенти університетів Єнчін у Пекіні та студенти центральної китайської колегії Ву-Чан, якими кермують протестантські англьо-американські місіонарі. Як із телеграм виходить, католицькі студенти не брали участи в маніфестаціях.

Резолюції Загального Зїзду Рідної Школи

з 25. грудня 1935 р.

I. ЗАГАЛЬНІ.

1) Загальний Зїзд стверджує з відрадою зріст зацікавлення українських мас на зах.-українських землях виховно-шкільними справами, що виявився наглядно у зрості числа рідношкільних організацій.

2) Загальний Зїзд з великим признанням одобрює скликання першого Українського Педагогічного Зїзду в днях 2. і 3. листопада ц. р., підтримує всі принятї цим Зїздом резолюції і згідно з ухвалою того Педагогічного Зїзду взиває Головну Управу зложити Виконавчу Комісію для зреалізування ухвал Педагогічного Зїзду. Зокрема уважає потрібним подібні Педагогічні Зїзди організувати частіше.

II. ВИХОВНІ.

Доріст Рідної Школи.

3) Тому, що справа виховання з огляду на доцільність та однозгідність виховної політики мусить бути зосереджена в одних руках; тому, що силою конечности і силою річевих вимог виховною загально-національною централею на українських землях є Рідна Школа, Загальний Зїзд визнає Рідній Школі право проводити в організації дороcту на основі порозуміння щодо програми із заінтересованими українськими центральними установами, що мають якенебудь діло з доростом.

4) Щоб праця в дорості Р. Ш. була доцільна, необхідно мати на місцях фахово вишколених провідників та вчителів. Загальний Зїзд взиває Головну Управу Р. Ш. влаштувати у Львові, а повітові рідношкільні організації в повітових осередках курси для вишколу фахових провідників та опікунів доросту РШ.

5) Загальний Зїзд взиває Головну Управу, щоб через Комісії для дошкільного виховання і для доросту стежила за правильним веденням дитячих садків і гуртків доросту РШ.

6) Загальний Зїзд уважає потрібним, щоб Головна Управа подбала про видання потрібної виховної, зокрема драматичної літератури, для дитячих садків і доросту. — Книгарня РШ. повинна оповіщувати рескрипти адміністраційної влади про дозволені до вистав сценічні твори.

Захоронкарська семинарія РШ.

7) Загальний Зїзд РШ. звертає увагу громадянства на захоронкарську семинарію РШ. у Львові як установу, яку слід підтримати і запевнити їй добру фреквенцію в інтересі самих абсольвенток і потреб у звязку з акцією сезонових дитячих садків і постійних захоронок.

Бурси і збірні станції.

8) Загальний Зїзд взиває Кружки РШ. у тих місцевостях, де істнують школи і вищеступневі народні школи, основувати бурси або бодай збірні станції для дешевого утримання незасібної молоді.

Домашнє навчання.

9) Тому, що число народніх шкіл на українських землях є невистарчальне, Загальний Зїзд взиває Головну Управу і всі рідношкільні організації повести акцію за збільшенням числа т. зв. збірних лекцій домашнього навчання.

Поборювання неграмотности.

10) Тому, що неграмотність починає заливати наші землі, що для українського народу може мати фатальні наслідки, Загальний Зїзд взиває всі рідношкільні організації і всіх рідношкільних діячів улаштовувати курси для неграмотних, а де цього з якихнебудь причин не можна булоб зробити, то вчити поодинокі особи, щоб таким чином ліквідувати неграмотність серед українського народу.

Шкільні підручники.

11) Загальний Зїзд взиває Головну Управу поробити заходи в компетентних урядових чинників, щоб дістати концесії на видавництво шкільних підручників в українській мові для державних і приватних шкіл усіх типів.

Зокрема Загальний Зїзд взиває Головну Управу, щоб самостійно розпочала акцію за укладом потрібних шкільних підручників і подбала за їх апробату.

Бібліотеки для Лемківщини.

12) Ідея Рідної Школи може бути поширена на Лемківщині тільки при помочі усієї української суспільности. Тому Загальний Зїзд звертається з проханням до всього українського громадянства, щоб помогло рідношкільній акції на Лемківщині в цей спосіб, що причиниться до створення бібліотек для Лемківщини через надіслання книжок, особливож для молоді, під адресою: Повітовий Кружок Р. Ш. у Сяноці.

Родина як чинник національного виховання.

13) Повести акцію при помочі відповідних курсів та преси серед батьків, щоб скріпити родину як чинник національного виховання.

Журнал „Рідна Школа“.

14) Взиваємо всі рідношкільні організації, школи й установи обовязково передплачувать журнал „Рідна Школа“ та оправляти річники для своїх бібліотек. Загальний Зїзд звертає увагу українських учителів, батьків і членів РШ. на вартісний для них виховний та інформативний матеріал у журналі „Рідна Школа“ і поручає їм передплачувати й поширювати цей журнал.

(Докінчення буде).

Д-Р АНДРІЙ ЛАСТОВЕЦЬКИЙ.

Цьогорічні лавреати Нобля.

(Джемс Чедвік та подружжя Ірина Кірі й Фридерик Жоліо).

Дату 17. лютого 1932 р. має мала нотатка, що появилася в англійськім науковім часописі „Нейчер“. У цій нотатці сформулував співробітник відомого фізика Льорда Редефорда Джемс Чедвік з Кембрідж гіпотезу істнування нової елементарної частинки матерії себто невтрону. Історії цього відкриття, яке у цім році принесло найбільшу наукову нагороду відкривникові, слід присвятити кілька рядків.

З усіх первнів можемо зложити низку, яка починається воднем себто первнем, якого атоми мають найменшу масу, а кінчається ураном, себто первнем, якого атоми найтяжчі. Після водня маємо у цій низці первень гель, третім первнем є літ, на четвертім місці будемо мати первень, що цікавить нас тепер найбільше, себто бериль. Німецькі вчені Боте й Бекер бомбардували саме ядра атомів берилю частинками альфа раду. Підчас такого обстрілу виявилося, що бомбардований промінями альфа бериль сам починає висилати новий, невідомий досі рід промінів. Згадані німецькі вчені думали, що мають тут до діла з промінями гама величезної проникливости. Подружжя Жоліо теж присвятило цілу низку праць дослідам берилевих промінів. Вони ствердили зовсім виразно, що стоїмо тут перед новою загадкою природи, що берилеві проміні не можуть бути тільки промінями гама — тому, що мають інші фізикальні прикмети. Їх експерименти вказували на те, що стрічаємося тут із промінями, які мають зовсім нові властивости. Дуже цікавою є подробиця, що подружжя Жоліо було віддалене тільки на один крок від великого відкриття. Цей останній, зате найважніший крок у цій ділянці зробив саме Чедвік.

Чедвік відважився сформулувати нову гіпотезу. А саме він твердив, що у берилевих проміннях маємо до діла з новим родом елементарних частинок, а саме з невтронами.

До Чедвікового відкриття фізики уявляли собі цілий матеріяльний світ зложений із двох родів елементарних частинок: з важчих частинок з додатнім електричним нарядом себто протонів та легких з відємним електричним нарядом себто електронів. Чедвік проголошує новий факт: істнує нова частинка матерії, невтрон, що не має зовсім електричного наряду, з масою, рівною приблизно масі протону.

Відкриття невтрону виявилося незвичайно плідним в ділянці теорії і в ділянці експерименту. Теорію атомового ядра, що находиться ще й тепер ледви у початках, посунуло це відкриття добрий крок уперед, бо теоретики придбали у невтроні нову складову частину матерії. Гіпотеза невтрону пояснює незвичайно просто істнування ізотопів себто таких відмін первнів, що мають те саме порядкове число в укладі первнів, а ріжняться масою. Невтрони відіграли теж ролю першорядного експериментального приладу при дослідах з ділянки, званої новітньою альхемією, говорячи простіше з ділянки сучасної хемії атомового ядра. Завданням „новітньої альхемії“ є трансмутація себто переміна одних первнів на другі. Цю штучну переміну можемо осягнути, бомбардуючи атоми даних первнів.

Досі стрільнами експериментальної фізики були частинки альфа та протони (ядра атомів водня). Завдяки дослідам Чедвіка ми відкрили нові стрільна: невтрони. Що більше: ці стрільна виявилися без порівняння успішніші у бомбардуванні та відкриванні таємниць інших первнів. Вони легше пробиваються крізь мури твердинь себто атомових ядер і дістаються навіть до найсильніщих твердинь, себто до ядер найважчих первнів тоді, коли частинки альфа та протони не всилі цього вдіяти.

Зате на прикладі цьогорічних лавреатів Нобля з ділянки хемії бачимо, як повторюється історія. 1903 р. нагороду Нобля дістали Марія зі Склодовських і Пер Кірі, батьки цьогорічної лавреатки. Їхня донька Ірина удостоїлась цієї нагороди враз з своїм чоловіком Фредеріком Жоліо за відкриття штучної радіоактивности. Можемо сказати, що Марія і Пер Кірі відкрили природну радіоактивність, а Ірина і Фредерік Жоліо штучну радіоактивність.

Щоби добре зрозуміти вагу цього останнього відкриття, порівняймо спершу ці оба явища: природню і штучну радіоактивність. Зачнім від природньої радіоактивности. Деякі первні, переважно найважчі, звані радіоактивними первнями, переміняються спонтанічно на інші первні, висилаючи при цій переміні частинки чи пак проміні альфа і бета при супроводі промінів гама. Ніяке зверхнє ділання не має на ці явища найменшого впливу. Вони відбуваються докладно так само, чи ми хочемо тих явищ, чи ні. Ми можемо тільки досліджувати ці факти і реєструвати їх правильність.

Даний радіоактивний первень можемо схарактеризувати однозначно при помочі „періоду“ розпаду цього первня. А саме є це незмінний відступ часу, в якім переміняється половина даної кількости радіоактивного первня. І так період раду рівний 1580 років себто з 1 грама раду залишиться після 1580 років тільки пів грама цього первня. Відтак мине знову 1580 років заки ця половина грама зменшиться на 1/4 грама і т. д. Межі, в яких змінюються ці „періоди“ для ріжних первнів, незвичайно широкі. Для де-

Похід польської кооперації на Волинь.

Після того, як влада більшу частину діяльних українських кооператив на Волині замкнула, а ті, що залишилися, вирвала зпід впливу Ревізійного Союзу Українських Кооператив і віддала польським кооперативним обєднанням, прийшов другий етап. Ці польські централі залучають відчиняти на Волині свої гуртівні. В половині грудня союз польських споживчих т-в „Сполем“ відчинив у Кремянці гуртовий склад для постачання кооперативам ріжного краму. На запити представників нашої кооперації діячі „Сполема“ заявили, що у своїй гуртівні *ніяких виробів українських фабрик тримати не будуть* і вживуть всіх заходів, щоб заступити їх польськими виробами.

Комуністична змова в Куритибі.

КУРИТИБА, 27. 12. ПАТ. Комуністична революція, що мала більшу силу на півночі Бразилії, найшла відгук також у Парані. В Куритибі комуністи намагалися заволодіти містом тоді, коли вищі старшини були на богослуженні. Кільканадцять підстаршин з летунського полку внесло до церкви кулемети і муніцію під покришкою, що вони мають бути декорацією мар. Кулемети хотіли теж уставити на церковних вежах. Змову відкрили завдяки бистроті ума священника, що мав правити богослуження, а вояків з капітаном Атестіно арештували. Заведли виімковий стан у всій Куритибі.

Амнестія для політичних вязнів у Мадярщині

БУДАПЕШТ, 27. 12. ПАТ. Регент Горті підписав з нагоди Різдва амнестійний закон, з якого користатимуть головно політичні вязні та деякі вязні, що сидять за пресові злочини.

яких первнів вони рівні міліардам років, для інших тільки міліардовим частинам секунди.

А тепер перейдім до явища штучної радіоактивности. Ірина й Фредерік Жоліо взяли плитку алюмінія (глину) і обстрілювали її деякий час проміннями альфа, що походили із раду. Забравши відтак рад, ствердили, що плитка глину висилала сама позитрони себто елементарні частинки матерії з масою рівною масі електрону, з електричним нарядом, рівним нарядові електрону, але додатнього знаку. Також поводилися після обстрілу промінями альфа первні бор, магн, фосфор та азот. Ця висилка позитронів відбувалась згідно із законом природнього радіоактивного розпаду. Отже нема сумніву, що внаслідок обстрілу промінями альфа бору, алюмінія, фосфору, магну та азоту повстали нові радіоактивні первні. Як пояснити собі цю штучну радіоактивність, викликану Жоліотами?

Поцілене частинкою альфа ядро атому алюмінія переміняється на ядро атому фосфору. Цей фосфор, уже як радіоактивний первень, висилає спонтанічно позитрони та переміняється на ядро атому крему. Виявилось, що період розпаду радіоактивного фосфору рівний трьом хвилинам. Тут слід зазначити, що цей новий „штучно“ витворений радіоактивний первень можна було ствердити теж хемічними методами.

Отже завдяки відкриттю Жоліотів знаємо сьогодні, що й у ділянці легких (атомово) первнів можна штучно витворити нові нетривкі первні, що розпадаються спонтанічно. Дальші досліди виказали, що ці радіоактивні первні можемо витворювати штучно ще й іншими способами. Невтронові стрільна сповнюють це завдання значно ліпше від промінів альфа. Бачимо тут ще один раз, як ці два важні відкриття зазублюються, лучаться. Відкриття невтрону дозволило досліджувати докладніше і обширніше явища штучної радіоактивности.

Примирна заява Мусолінія.

Мусоліні прийняв перед святами римського кореспондента популярного мадярського щоденника „Аз Ест“. На теми італійсько-абісинської війни та звязаних з тією справою питань Мусоліні заявив таке:

„Не розумію, чому не хочуть нам позволити, щоб ми свої власні кольоніяльні справи розвязали самі. Але хочу ствердити, що абісинське питання вважаю за одиноку і виключно кольоніяльну проблему. Не можу навіть уявити собі, щоб з тієї справи, чи з приводу тієї справи вибухнув європейський конфлікт“.

Красва анкета купців-корінників.

В середу 25. ц. м. відбулась у Львові у домівці Союзу Українських Купців і Промисловців країва анкета українських купців зі споживчої бранжі. Прибули делегати з 14 повітів Галичини і з Волині та поважний гурт львівських членів секції корінників.

Анкетою проводив *д-р Дідух*, голова філії СУКІП у Перемишлі, реферат виголосив секр. *Конюх*. У дискусії порушено ось-такі справи: гуртове закупно товарів, упрощене книговодство, ощадність і самопоміччні каси, власний орган, двотижневик „Торговля і Промисл“.

Рішено отворити при СУКІП у Львові *агентуру для закупу і збуту*. Її референтом вибрали д-ра П. Прибитківського.

Політичні наради в Яворові.

ПОВІТОВА НАРАДА УНДО В ЯВОРОВІ.

В пятницю 20. грудня ц. р. відбулася в Яворові в год. 12-ій вполудне у великій салі „Народнього Дому“ повітова нарада УНДО. В нараді взяло участь коло 200 делегатів майже всіх громад яворівського повіту. Нараду відкрив голова Повітового Народнього Комітету дир. О. **Назаревич** короткою промовою і він її проводив. Посол **Володимир Целевич** представив політичне положення українського народу, заходи Української Парляментарної Репрезентації в справі оборони наших прав і найважніші організаційні завдання УНДО.

По рефераті вивязалася довга й цікава дискусія, в якій промовці зясовували важке господарське положення населення яворівського повіту й ріжні болячки села. о. Телеп із Рогізна стверджував, що в Яворівщині впроваджують волости податок на пси. Цей податок є великим тягарем для сільського населення. Міста побирають дальше оплати від візду і постоїв. Кооператор Дамян Гриник зі Селиськ жалувався на високі ціни промислових продуктів і монопольних виробів. Селянин Жила Степан з Нагачева обговорював конечність відписати селянам яворівського повіту податку за минулий господарський рік і справу дорогої та тяжкої для села господарки волосних управ. о. Ломницький з Вільшаниці порушив пристосування у практиці шарваркового закону, о. Наконечний з Віжомлі обговорив справу громадських і волосних буджетів, справу амнестії і навчання релігії у школах. Промовляли ще пп.: Фолис із Бунева, Іван Балтро з Мужиловичі, о. Присташ із Молошкович, о. Лазурко з Нагачева, Василь Мурин із Залужа, Іван Пиж із Яворова й ін.

Посол В. Целевич дав докладні вияснення у всіх порушених промовцями справах. Після того голова п. Назаревич закінчив нараду, взиваючи учасників до переведення інтенсивної політичної організації. По відспіванні національного гимну розійшлись учасники покріплені на дусі домів.

НАРАДА ЯВОРІВСЬКОЇ ІНТЕЛІГЕНЦІЇ.

Того самого дня увечорі відбулася нарада яворівської інтелігенції. Посол **В. Целевич** виголосив реферат про нову українську політику та про шкідливість аполітичности української інтелігенції. Вивязалася жива дискусія. Численні промовці ставили запити, на які пос. Целевич давав відповіди і ріжні вияснення. Рішено перевести ударну акцію в справі приєднання членів УНДО і перевести сильну організацію УНДО в яворівському повіті.

ХИТРО-МУДРО.

Хто хоче помогти Рідній Школі, нехай вимагає при закупі готівкою „провірних бльочків Р. Ш.

„Час працює для Італії“.

Голоси італійської преси про англійську і женевську політику.

РИМ, 27. 12. ПАТ. Вірджініо Гайда доказує в передовиці у „Джіорнале д' Італія“, що навіть якби Льондон не відпекався париського проекту, то Рим і так мусів би його відкинути, бо париські пропозиції не брали на увагу італійських життєвих конечностей.

„Ля Стампа“ поміщує передовицю п. н. „Небезпечна гра“, в якій песимістично стверджує, що „ні нині, ні завтра не буде мати ілюзій щодо цілей англійської політики, яка нібито працює для мира, не для війни“.

„Джіорнале д' Італія“, навязуючи до заяви у бомбайській пресі губернатора англійського Сомалі сера Джофрея Аршебна, що для добра людства треба віддати Абісинію під европейський мандат, зауважує, що Італія здавна цього домагається. Очевидно в Женеві на це домагання нападають, як на т. зв. „нагороду для напасника“. Щоденник зазначує, що „час працює для Італії“.

НОВИНКИ.

— **Фризієрське заведення для пань і панів** Т. Кулковського, Львів, Сикстуська 14, тел. 106-88. 3—6

— **Найсмачніші і найдешевші вудженини** поручає Центросоюз. Крамниці: 1) **Ринок 2,** 2) **Личаківська 50,** 3) **На Байках ріг Глубокої,** 4) **Жовківська 175.** 5—5

— **Футра від 140 зол. робить Карпяк, Лукасінського 4.** 5—?

— **Одинока українська кооператива „Шовк“ у Самборі,** вул. Замойського, приймає кокони по ринковій ціні і шле за них належитість за 30 днів. Приймає теж замовлення на шовкову матерію т. зв. сирий шовк у трьох родах: 1) на жіночі костюми і на мужеські вбрання, 2) на жіночі суконки і на білля (муж., жіноче), 3) на фелони. Ціна від 12 зол. до 25 зол. — інформації по висланні поштової марки.

— **Хто з Вп. Передплатників враз з передплатою пришле ще 1.50 зол.,** одержить календар „Криниця“ на 1936 р. (В ціли скорого полагодження висилки просимо на середущім відтинку вкладанки П.К.О. написати „вислати календар“).

— **Черговий виклад у Товаристві „Зоря“** у Львові під наг. „Князь Лев — основник Львова“ відбудеться в неділю 29. грудня ц. р. в год. 12. вполудне у салі Т-ва при вул. Вірменській ч. 25. — Тогож дня в год. 6. веч. для своїх членів і прихильників Товариство улаштовує вечір розради.

— **Академічні Вечорі у Стрию.** В неділю 29 грудня ц. р. в год. 18. відбудеться у Стрию в салі Народнього Дому виклад на тему: „Друге життя“. Прелеґент: о. д-р Гавриїл Костельник.

— **Зміна почтових агенцій.** З днем 5. січня звинеться почтову агенцію Бродки пов. Львів. Її почтовий обсяг з місцевостями Бродки, Глуховичі, Красів, Ліндендфельд, Любяна, Новосілка, Поляна, Рековець і Райхенбах разом з приналежними присілками приділюється до обсягу агенції Красів пов. Львів, яка буде урухомлена з днем 6. січня 1936 р.

— **Головою РСО** (русскої селянської організації) вибрано на зізді, який відбувся 25. ц. м. у Львові, адвоката д-ра Хиляка сина новоіменованого пароха Криниці.

— **Новий бурмістр Журавна.** Бурмістром м. Журавна вибрано Мечислава Непокульчицького, місцевого приватного урядовця. Попередній бурмістр м-р Ян Кіпер зрезиґнував зі свого становища.

— **Кухня для бідних у Чорткові** повстала дня 21. ц. м. заходом добродійного комітету. Користає з неї покищо 60 найбідніших осіб. Приміщення для кухні і їдальні дала суспільна обезпечальня.

— **Обвалування ріки Стрия.** На теренах громад Волиця Гніздичівська і Гніздичів переведено обвалування ріки Стрий, яка щороку заливала великі простори орних ґрунтів і нищила землеплоди. Вал 2 км. завдовшки охороняє 500 гектарів і переходить на власність громади Волиця Гніздичівська в дорозі викупна від поодиноких власників парцель. Будову валу переводив станиславівський воєвідський уряд коштом 10.000 зол., одержаних з міністерства рільництва.

— **Порахунки зперед 15 літ.** „Українські Вісти" в чч. 34—35 приносять довший допис „Історія одного замаху". Річ іде про напад на п. О. Євтимовича, про що у нас свого часу була новинка. Не входячи в суть справи, не маючи наміру боронити тих або інших заінтересованих сторін, хочемо звернути увагу на методи такої полеміки. Подія, про яку так широко розписується п. „Обсерватор", мала місце 15 років тому, коли Петро Холодний мав чи не 18 або 19 років. Нині можна сумніватись, чи п. „Обсерватор" вірно її передає. Важне те, що сьогодні П. Холодний син — відомий український мистець, і за 15 літ свого життя на еміґрації нічим не заплямив свого імени. Нема ніякого сумніву, що такі статті, хоч як зручно хочуть підмальовати ідейне тло конфлікту, задто грубими нитками шиють якісь особисті порахунки.

— **За спроневірення.** Перед карним трибуналом у Львові ведеться процес проти Йосифа Фельбера за спроневірення 6.394 зол. на шкоду фірми Ротер.

— **Поліцай застрілив вломника.** Поліція в Куликові пов. Жовква одержала довірочну інформацію, що на склеп Рільничого Кулка, яке міститься в судовому будинку, ладиться злодійська виправа. Тому в саму різдвяну ніч один постерунковий Бялик дався замкнути в цьому склепі і чекав на непрошених гостей. Коло півночі дався чути шелест і згодом піднеслося віко дверей, що вели крізь підлогу до пивниці. Незабаром виліз з пивниці якийсь мужчина, що освітлював собі дорогу електричною ліхтаркою. В цюж мить заскочив його постерунковий і крикнув: стій! Коли вломник хотів тікати, постерунковий стрілив двічи і ранив його тяжко. Раненого перевезли до шпиталю в Жовкві, де він помер. Показалося, що це 22-літний Петро Паливода з Колодна. В пятницю, 20. грудня він вийшов на 8-денну відпустку з вязниці, де відсиджує 6-місячну кару за влом. Він був свояком душогуба, якого тому кілька літ повішено в Куликові за вимордування родини Фельдів у Колодні. Критичної ночі арештовано цілу родину Паливоди, а це: батька, брата і двох швагрів, що двома возами приїхали з Колодна до Куликова і за містом чекали на добичу. Всіх арештованих відставлено до слідчої вязниці.

— **Жахлива подія** склалася у водному млині в Солотвині пов. Надвірна. Дня 19. ц. м. вечором привезли Петро Мариневич із Старуні і Кепещук із Гвозда збіже до млина. Мариневич усипав збіже до коша, а власник млина Петро Майхрович пустив млин у рух. Тому що камінь не обертався, Майхрович зійшов до неосвітлених сутерин, щоби поправити шкіряний пас, наложений на розгоновий пояс. За хвилю камінь почав обертатися, але що Майхрович довший час не приходив, господарі засвітили нафтову лямпу і зійшли до сутерин. Тут побачили страшний образ. На ремені звисало тіло мельника, окрівавлене та розторощене. Покликали сусідів, які спинили млин і зняли з ременя змасакрованого трупа. Майхрович вернувся перед кількома роками з Америки, привізши коло 10 тисяч долярів. Одначе на кепських торговельних спекуляціях він ті гроші стратив і жив з жінкою та дітьми з невеликих доходів, які приносив йому млин.

— **Секретар суду дефравдантом.** Станиславівська прокуратура виготовила акт обвинувачення проти І. Цирана, судового секретаря в Тисьмениці, закидуючи йому спроневірення судових грошей. Розправа відбудеться перед станиславівським судом.

— **Краєва хроніка.** Нотарем у Заболотові став нотаріяльний асесор Йосиф Ровінський. — У Станиславові відбулося віче державних емеритів, вдів і сиріт з протестом проти обкроєння літ служби та редукції платень. — До палати Ст. Тишкевича в Лелехові вломилися злодії й вкрали гардеробу та срібло вартости 10 тисяч зол.

— **З Польщі.** До шпиталю для умово недужих привезли залізничого топника Бронислава Сидлаха, що збожеволів після катастрофи під Крешовицями. — Старостинський суд в Олькуші засудив на місяць безоглядного арешту мешканця села Піліци, Александра Ізаака, що пострілив бузька і кольбою його добив. — З наказу прокураторської влади арештовано власницю земельного маєтку Сняти пов. Ломжа, Янину Модзелевську, що тому півтора року намовила свого наймита Сітовського, щоби вбив її чоловіка Яна Модзелевського. — При вул. Широкій в Кракові Андрій Чорний задусив свою матір, довідавшись, що він з неправого ложа. Опісля сплюндрував її мешкання і заграбані річи продав на тандиті. Душогуба арештовано під Катовицями. — В Пабяніцах три бандити впали до мешкання багатого купця Ратайчика, застрілили його 23-літного сина і зрабувавши більшу готівку, втікли. — На залізничій стації в Сухій пов. Живець арештовано магазиніра Фелікса Жебра і двох робітників, що впродовж двох років крали залізничі посилки. В їх мешканнях знайдено багато крадених річей.

— **Смерть визначного франц. письменника.** Помер у 84 р. життя найстарший франц. повістяр, Поль Бурже, член „Франц. Академії" від 1895 р. Написав кількадесять повістей, з яких деякі, такі як „Учень", належать до клясичних зразків своєї доби. Його студії з літератури „Нариси із сучасної психольоґії написані 50 літ тому і досі не втратили своєї вартости.

— **Нагороди за діти.** Княгиня Марія Сабавдська роздала низку нагород матерям, що мають в Римі найбільше дітей. Нагороди складаються з 500 лірів готівкою і 4-кімнатного мешкання з кухнею.

— **Сніговії й мороз в Америці.** Над північною Америкою від Скелястих гір до Атлянтику лютились в часі різдвяних свят великі сніговії, що перервали летунську і самоходову комунікацію. Опісля потиснув сильний мороз, що потягнув за собою багато людських жертв. Досі зареєстровано поверх 100 випадків смерти. Число жертв зростає.

— **Обікрали суддю.** Із хати судді Рубінського при вул. Хорущини 26. злодії вкрали 240 зол. готівкою, бриляйтові ковтки та годинник, усе вартости 1.200 зол.

— **Ріжні вістки.** З причини дощів у південних Альпах сталося багато лявін і скельних осув, що засипали масами снігу і каміння долини та дороги. — В Кельні зударився самохід з трамваєм, причому згинули дві жінки, що їхали самоходом. — У Бреславі склалася катастрофа при осіданні пасажирського літака. Погибли пільот, радіотелеграфіст і один пасажир. — З Мельбурн відплив пароплав „Дісковері" шукати за дослідником Антарктиди, Ельсвортом, що пропав без вісти. — Біля Капштату горять ліси на просторі 20 км. — Над Еспанією й Португалією перетягають зливні дощі, наслідком чого виляли ріки й перервали комунікацію. — В таборі добровольців служби праці у Ветербері, стейт Вермонт, вибуха велика пожежа, якої жертвою впало кільканацять осіб, між ними трьох старшин, що не могли врятуватися.

ЛЮБЧИК

найдорожчий синок Стефанії і Володимира Крупків, по короткій і тяжкій недузі упокоївся в Бозі дня 25. грудня п. р.

Похорони відбулися дня 28. грудня в Торуню.

— **На Ялинку для найбідніших.** Як щороку, так і тепер управа Укр. Т-ва допомоги еміґрантам з України в Ченстохові задумала влаштувати свято Української Ялинки для дітей місцевої української кольонії. Управа бажає обділити всіх дітей ласощами і книжочками, з бідних дітей наших еміґрантів в Ченстохові і в околицях крім цього ще й одягом та взуттям, якого бідні та безробітні батьки не можуть їм дати. Засобів на допомогу цим дітям управа т-ва не має, тому постановила звернутися до українського громадянства Галицької і Волинської Земель з щирим проханням надсилати ласкаві датки на цю Ялинку, що відбудеться на Різдвяні Свята. Дякуючи згори від себе і цілої нашої кольонії, а особливо від бідних дітей та їх батьків за братнє серце і допомогу, бажаємо всему нашому громадянству веселих свят Різдва Христового і щастя та здоровля з Новим Роком. Ласкаві датки продуктами, грішми, книжочками та одягом і взуття просимо слати на адресу Т-ва в Ченстохові, вул. св. Варвари ч. 62

З кіна.

КІНО „КАСІНО": „ФЛІП І ФЛЯП — ІНДІЙСЬКІ ПІХОТИНЦІ."

Це єдині нині на екрані комічні Кастор і Полюкс — після розбитої спілки Пата і Паташона. Льорель і Гарді мають свій вироблений стиль гри, свої відомі нам міни, навіть ситуації. Бе один одного по голові, зачиняє двері так, що другий дістає по носі, сідають на капелюх, відкривають кран з водою так, щоб їх облила і перекидаються, зачіпаючи ногою за все, що лежить на землі. Тому, що всі ці тріки завадто добре нам відомі, на цей раз фільму збагатили ще другою акцією, що має бути тлом для комічних пригод Фліпа і Фляпа. Ясно, що ніхто не бере поважно військової виправи англійських старшин проти індійців. Найкомічніші сцени у фільмі як Фліп і Фляп смажать рибу на сітці від ліжка, як слухають пояснення, що таке „міраж" і як воюють із бджолами. Фільма надається головно для дітей.

ДИВОГЛЯДИ.

НАЙБІЛЬШИЙ ГОНОРАР ЗА СМІХ.

У великому кіні великого міста Бостон йшла комедія. Йшла тиждень, але із слухачів мало хто сміявся. Коли на десятій виставі глядачі побачили на екрані, як падає з шумом шафа, замісць сміятись, почали свистати. Дирекція кіна не мала відразу нової фільми, щоб заступити останню невдатну і мусіли затримати її у програмі ще на один день. На другий день на виставі сидів книговод великої книгарні Герберт Оренберг. Цей мав зовсім інше почуття гумору, як інші глядачі і за кожною новою сценою так реготався, що його сусіди не могли стриматись від сміху. Фільма мала величезний успіх і від цього дня почала йти заново; глядачі переказували свої враження іншим і кіно наповнювалось кожного дня дальше тижневі. Дирекція кіна, щоб віддячитись книговодові, що причинився до такого успіху засудженої на смерть фільми, вручила йому карту на дві особи, що дає йому право ходити до цього кіна безплатно до кінця життя.

✝ Посмертні згадки.

о. Андрій Гавришак, парох Устя Зеленого, помер по короткій недузі у 58. р. життя в ночі з 25. на 26. ц. м., осиротивши чотири доньки. Похорони відбудуться в суботу 28. ц. м. в Устю Зеленім. В. Й. П.!

Спорт.

МІЖНАРОДНІ ГАКІВКОВІ ЗМАГАННЯ У БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН. У четвер 26. грудня ц. р. вечором у берлінській спортовій палаті почались міжнародні гаківкові поєдинки, в яких бере участь і польська репрезентаційна гаківкова дружина. У змаганнях польської дружини з чеською Л. Т. С. (Прага) чехи перемогли аж у відношенні 9:3 (4:0, 0:3, 5:0). Чехи мали велику перевагу над противником. Поляки прийшли до голосу леди в другій фазі гри і здобули троє воріт, використавши перемушку чеських грачів. У третій, останній фазі чехи стрілили аж 5 голів

Нові книжки й журнали.

ГОСПОДАРСЬКО-КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС. Львів, 8. грудня 1935. Р. XV. Ч. 49.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Театр „Заграва" під проводом В Блавацького.

Живачів.

28. XII. „Ой не ходи Грицю (нова обстановка).

29. XII. „Ой Морозе Морозенку".

Театр шукає джезбендиста.

Великий Міський Театр.

Субота, 28. XII. „Пригода в Гранд Готелю" з І. Кульчицькою.

Неділя, 29. XII. год. 12 впол. Ціни найнижчі. „Попелюшка"; год. 3.30 попол. Ціни найнижчі „Ревізор"; год. 8. веч. „Пригода в Гранд Готелю" з І. Кульчицькою

Театр Ріжнородностей.

Субота, 28. XII. год. 8. веч. ціни найнижчі „Івась із місяця".

Неділя, 29. XII. год. 8. веч., ціни найнижчі „Шіснацятилітка".

Кіна.

АДРІЯ: „Останній отаман Анненків".
АПОЛЬО: „Кохай тільки мене".
АТЛЯНТИК: „Кохаю всі жінки" з І. Кепурою.
ВАНДА: „Велика подія", „Скінчена pісня".
ҐРАЖИНА: „Ai з пів мушкетерів".
КАСИНО: „Флін і Флян" як індійські мисливці.
КОЛІСЕЙ: „Гра за жінку", ревія „Парада гумору".
КОПЕРНИК: „Єгипетські ночі" з Едді Кантором та „Три веселі мишки".
МАРУСЕНЬКА: „Напад на Конго".
МІРАЖ: „Баль у Савої", ревія „Як бавиться у Львові".
МУЗА: „Ідемо до щастя".
ПАКС: „Острів скарбів".
ПАЛЯС: „Любовні маневри".
ПАН: „Сінг-Сінг".
РАЙ: „Веселий ювилей Мікі Мавс".
СОНЦЕ: „У твоїх обіймах" та ревія „Нумо на теші".
СВІТ: „Цісарева та я" (Ліл. Гарвей".
СТИЛЕВЕ: „Розмріяні очі" із Шерлі Темпль і ревія.
ТЕНЧА: „Легіон безбожних", додатки і Тижневик Пата.
ТОН: „Хрестоносні походи" Сесіля Б. Міле.
УТІХА: „Ковбой мільонером" і ревія.
ХИМЕРА: „Сьогодні вечором у мене".

Закордонне радіо.

Субота, 28. грудня 1935.

Відень (506,8) 12.00, 13.25, 15.15 Концерт, 19.10 „Дас Шпіценбух дер Кенігін" оп. Ів. Штравса. **22.10 Форт. pесітaль Любки Колесси, Кошиці** (259,1) 12.35 Концерт, 18.00 Хор, **Прага** (470,2) 20.00 Концерт хору, 20.55 „На зеленій леваді" оперетка Бенеша (II. дія), **Париж** (1648) 17.00 Легка музика, 21.00 Концерт солістів, 21.45 „Еклярмон" ром. опера Масенета, **Білгород** (437,3) 17.00 Спів, 19.50 Вечір сербських нар. пісень і танків, **Берлін** (356,7) 14.15 Танкові мельодії, 18.15 Баль на острові кохання — весела авд. К. Гайнке, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00 Музика, 18.00 Нар. пісні й танки, 19.00 Легка музика, 22.30 Музика — фантазія з варіяціями Крайслера **Мінхен** (405,4) 18.40 Форт. твори Баха, 19.05 Вес. муз., спів, 20.10 Вес вечір, **Будапешт** (549,5) 20.15 Концерт оп. орх., 22.05 Циг. музика, **Міляно** (221,1) 11.30 Легка музика, 20.15 „Льогенгрін" оп. Р. Вагнера, **Рим** (420,8) 13.15 Циг. музика, 17.15 Концерт квартету цитристів, 20.25 Симф. концерт.

Неділя, 29. грудня 1935.

Відень (506,8) 11.45 Орх. концерт, 12.50 Популярна музика, 15.40 Камер. музика, 19.45 „Айне Фарт інс Вайсе" (муз., спів), 22.20 Спів pесітaль Коломана Патакі, **Братислава** (298,8) 10.20 Чеські нар. пісні, 18.10 Мадярська камер. музика, **Кошиці** (259,1) 12.30 Концерт, 18.00 Для Закарпаття (у муз. частині концерт хору Бояна), **Прага** (470,2) 8.30 Рел. музика, 9.25 Концерт дутого квінтету, 14.30 „Несиголовці" оп. Коваровича, 17.50 „Орфей у пеклі" оперетка Офенбаха. 21.35 Концерт сальон. квартету, 22.35 сальон. музика, **Париж** (1648) 12.00, 14.00 Легка музика, 15.15 Музика Півд. Америки, 20.00 Спів. pесітaль Маї Федін, 21.00 Вок. концерт, 21.45 „Пані Ікс" мельодрама Бісона, **Білгород** (437,3) 13.15 19.50 Нар. пісні та мельодії, **Берлін** (356,7) 9.30 Орг. музика, 11.30 Симфонія ґ-дур Гайдна (на стілю), 20.00 „Фігарове весілля" оп. Моцарта, **Кенігсвустергавзен** (1571) 9.00 Вес. поранок, 18.30 Балади Брамса, Райхарда, Шопена, Шуберта відсп. Людя Мин-Ґаймер у супр. форт., **Ляйпціг** (382,2) 11.30 Сильвестрова кантата Баха, 14.25 Концерт хору, 15.00 Коляди. 18.00 „Сумерк богів" оп. Р. Вагнера, **Мінхен** (405,4) 9.30 Соната на скр. і форт. е-моль Регера, 10.30 Нар. музика, 14.45 Концерт, **Будапешт** (549,5) 15.50 Легка музика, 17.00 Форт. pесітaль, 18.10 Різдв. мельодії, 19.50 Нар. пісні в супр. циг. орх., **Міляно** (221,1) 10.30 Музика, **Рим** (420,8) 12.30 Скр. pесітaль. 17.00 Симф. концерт, 20.30 „Ернані" оп Верді.

Львівське радіо.

Субота, 28. грудня 1935.

9,30 Коляда, 6.33—6.35 Руханка, 6.50, 7.30 Музика з гр. пл., 7.20 Ранішній денник, 7.55 Трохи інформацій, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Концерт легкої музики в вик. орх., 13.25 Хвилина домашнього господарства, 13.30 Концерт бажань, 14.30 Концерт квінтету, 15.00 „Джію-Джіцу" гумореска Арк. Аверченка, 15.15 Польська морська торговля, 15.20 Біржа, 15.30 Легка музика з гр. пл., 16.00 Лекція фр. мови, 16.15 Концерт тріо (балалайки), 16.30 Техн. скринька, 16.45 Вся Польща співає, 17.00 У країні мармурів, 17.15 Новини з гр. пл., 17.45 Світ наших звірів: Орел, 17.50 Каліш, 18.00 Театр Уяви: Світ за дверима — авд. в гр. пл., 18.30 Огляд видань, 18.40 Сільва рерум, 18.45 Музика з гр. пл., 19.00 Про місцевости, що перестали істнувати, 19.20 Реклям. концерт, 19.35, 19.40 Спорт. вістки, 19.50 Актуальна гутірка, 20.00 Львівське попурі — популярні мельодії, 20.45 Короткохвилівці — гутірка, 20.55 Із сучасної Польщі, 21.00 Збірна авд. для закордону, 21.45 Успіх Познаня: „Буде краще", 22.15 Концерт орх., 23.05 Танц. музика.

Неділя, 29. грудня 1935.

9.00 Ранішня авдиція, 10.00—11.57 Богослуження. Моцартова хвилина з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Театр. всячина, 12.15 Муз. поранок, 14.00 „Виїзд до тети", фрагм. із недр. повісти Зб. Уніловського, 14.20 Легка музика з гр. пл., 15.00 Хліборобська гутірка, 15.15 Легка музика з гр. пл., 15.30 Огляд ринків рільних продуктів, 15.42 Музика з гр. пл., 15.45 Памятаймо про наших союзників, 16.00 Ломиголовки для дітей 16.15 Концерт орх., 16.45 Коляди, 17.00 Танкова музика, 17.40 Словно-муз. авд., 18.10 Легка музика з гр. пл., 18.25 Рекл. концерт, 18.40 Спорт. вістки, 18.45 Театр Уяви: „Сильна кров" Ж. Фальковського, 19.15 Літер. новини, 19.30 На веселій львівській хвилі, 20.00 Льоренс Тибет в гр. пл., 20.10 „Страшний двір" оп. Монюшка; у перерві в год. 21.00 Виїмки з творів Й. Пілсудського, в год. 21.55 „Дуби й образи в Рогалині", в год. 22.50 Спорт. вістки.

Радіокутик.

МІКРОФОН НА ОПЕРОВІЙ СЦЕНІ.

Трансмітувати оперу з театру рідко коли можна без помочі щонайменше 5 мікрофонів разом з призначеними для сольових партій поодиноких виконавців. Ці мікрофони можуть бути розміщені так: два мікрофони на сцені, призначені для трансмітування співу (ці мікрофони функціонують поодиноко, а часом одночасно, підлягаючи тоді відповідній модуляції), три мікрофони в оркестрі — один для скрипкових партій, другий для переказування комплексу тонів цілої оркестри, третій для інструментів низької тонації (цей мікрофон треба стисло контролювати кожної хвилини згідно з артистичними й технічними вимогами трансмісії). Часом, замість того, щоб уставляти 5-ий мікрофон в оркестрі, ставлять його на сцені так, щоб він приймав хорові партії.

При такій системі трансмісії головна трудність полягає очевидно в відповідному регулюванні поодиноких джерел звуків. Тому, що ця регуляція не може бути запевнена автоматично, треба покластися на добрий артистичний смак спеціяліста, який буде або знавцем музики, з технічним знанням, або буде техніком, що орієнтується в опері.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.29—5.31.

Нім. марка 1·25—1·35, фр. франки 34·90—35·10, шв. франки 171·70—172·20, фунти стерлінги 26·10—26·20, австр. шілінги 98·50—100, чеські кор. 19.50—20.50, рум. леї 26.50—28.00, італ. ліри 33.00—35.00.

Золото: Долари 8.98—9.01, Рублі 4.70—4·85, Фр. франки 34.30—35·00, Корони 36·20—37.08, Дукати 82.70—83.20; 1 грам золота 5.93.

Срібло: Корони 0.35, Рублі 1.60, Фльорени 0.85; 1 гр. срібла 7—8 сот.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 26-го грудня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльокового без опакування . .	2·50	зол.
1 кг. масла десерового в бочках враз з опакуванням	2,54·50	„
1 кг. масла дес. експорт. враз в експортовим опакуванням дає зачет по . . .	2·60	„
1 л. молока	0·16	„
1 л. сметани	0·75	„
1 к. яєць	5·50—5.60	„

Тенденція на масло і яйця знижкова. На молоко і сметану слаба.

Маслосоюз повідомляє, що від 26. XII. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвір'я птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Цьогорічні курочки 1. кл.	0·95	зол.
Однорічні, товсті кури 1. кл.	0.90	„
Цьогорічні когути 1 кл. до 1·30 кг.	0.85	„
Товсті качки 1. кл.	0.95	„
Товсті індики 1. кл.	1.—	„
Товсті пантарки	1.00	„

Кури, качки, індики, пантарки приймає в кожній кількости.

Птицю не годовану приймає по дешевшій ціні.

Купує вівсяну питльовану муку, гречану муку, просо, ячмінь та овес.

Приймає нових доставців.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.